

УДК: 811.111.373

НЕОЛОГІЗМИ. СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРЕКЛАД

Бабак Ганна Сергіївна

викладач каф.іноземних мов

Краснова Наталія Валеріївна

ст.викладач каф.іноземних мов

Харківський національний університет внутрішніх справ

г. Харків, Україна

Анотація: Стаття присвячена вивченню неологізмів сучасної англійської мови, а також їх перекладу. У статті розглядаються різні способи утворення неологізмів сучасної англійської мови. Аналіз утворення нових слів у сучасній англійській мові показує, що словотвір є головним засобом збагачення його словникового складу.

Ключові слова: неологізми, лексичні одинці, способи утворення неологізмів, розширення значення, префіксальне, суфіксальне утворення нових слів, конверсія, субстантивация, ад'єктивация.

Наше життя постійно змінюється. Кожен день в світі щось відбувається: вчені роблять відкриття, інженери створюють вдосконалену техніку нового покоління, будівельники втілюють в життя проекти сучасних будівель. У всіх областях життя відбуваються зміни, які відображаються в нашій мові. Один з найвідоміших філософів ХХ століття, Людвіг Вітгенштейн, стверджував, що мова - це «лабіринт шляхів». Дійсно, в мові відображено все різноманіття нашого життя, в даний час це найбільш динамічна система, в якій переплітаються всі галузі знань.

Дослідники, що займаються питаннями сучасної мови, не встигають за всіма науковими відкриттями, які вимагають нових назв, в зв'язку з цим навіть у найсучасніших словниках, ми можемо не знайти багатьох понять і визначень.

Неологізми - це нові слова, ще не зареєстровані в словниках, або незафіксовані словниками нові значення слів, уже існуючих в мові.

Робота з неологізмами вимагає від перекладача особливих навичок і умінь. Слова, які стосуються цієї групи, перш за все ми можемо зустріти в науковій літературі. Наприклад, в зв'язку з розвитком комп'ютерної техніки, космосу, з'явилася велика кількість лексичних одиниць.

Для з'ясування значення неологізму необхідно:

1. з'ясувати значення слова з контексту;
2. звернутися до останнього видання одного з англо – українських або українсько – англійських словників і спробувати відшукати дане слово в розділі "Нові слова?"
3. намагатися з'ясувати значення нового слова, виходячи з його структури, тобто, визначити, утворено воно за існуючою словотворчою моделлю.

Сучасна англійська мова має у своєму розпорядженні багато способів утворення неологізмів. Основними ми можемо назвати такі способи, як розширення значення, префіксальне і суфіксальне утворення нових слів, конверсія, субстантивація, ад'єктивація і т.д. Однак, не всі перераховані способи використовуються в однаковій мірі, і питома вага кожного з них у словотвірному процесі неоднакова. Розглянемо докладніше кожен з них і наведемо приклади:

Розширення значення. Слово, вжите в різних контекстах, набуває нових відтінків значення, а в ряді випадків і нові значення. Так наприклад, слово «landslide» відомо як «зсув», політичною мовою воно має розмовний характер: 1) різка зміна громадської думки, особливо з політичних питань; 2) різка зміна в розподілі голосів між партіями.

Таким чином, поява нових значень витісняє початкові значення слів, робить їх більш вживаними.

2. префіксальне і суфіксальне утворення нових слів.

Префікс re- означає повторність дії: rethinking - переосмислення, retraining - перепідготовка.

Префікс de- надає значення зворотної дії: denazification - денацифікація, deescalation - деескалація.

Суфікс -ee утворює іменники, які дуже часто передають значення об'єкта дії: detainee - затриманий (заарештований).

3. Утворення неологізмів шляхом конверсії, субстантивації і ад'єктивації.

Конверсія - в лінгвістиці, спосіб словотворення, утворення нового слова шляхом переходу основи в іншу парадигму словозміни:

To front-page - розміщувати на першій сторінці.

Субстантивація - перехід в розряд іменників інших частин мови (прикметників, дієслів, дієприкметників, числівників):

The poor - бідні, the wounded - поранені.

Ад'єктивація - перехід слів інших частин мови в прикметники:

4. Запозичення з інших мов.

Запозичення з інших слів є поширеним способом утворення неологізмів.

Використовується при відсутності ідентичного слова в мові перекладу.

Існує велика кількість способів утворення неологізмів. Ми розглянули і навели приклади найбільш поширених.

Як було сказано вище переклад неологізмів вимагає особливих навичок.

При перекладі неологізмів використовуються наступні перекладацькі прийоми:

1. Транскрипція

Транскрибування засноване на фонетичному принципі, тобто на передачі російськими буквами звуків англійського слова.

Прийоми транскрибування неологізмів: Beatles – Бітлз, Briefing – брифінг.

2. Транслітерація

Транслітерація в даний час практично не вживається:

Транслітерація заснована на передачі графічного образу, тобто на передачі букв. Транслітерація використовується для передачі нових, тих, що недавно з'явилися і ще не мають еквівалентів в мові перекладу власних назв (назв компаній, торгових марок):

Inauguration - інавгурація;

Benelux countries - країни Бенілюкс

3. Калькування

Для передачі неологізмів часто використовується калькування, тобто створення нового слова, словосполучення або складного слова для позначення відповідного предмета на основі елементів та морфологічних співвідношень, вже реально існуючих в мові.

Приклади калькування неологізмів:

- Air bridge - повітряний міст;
- Shadow cabinet - тіньовий кабінет;
- Nuclear umbrella - ядерну парасольку

4. Описовий переклад

У мовах немає таких слів, значення яких не могло б бути переведено на іншу мову описово. Вибір найбільш вдалого перекладацького рішення обумовлений контекстом.

Приклади описового перекладу:

To lobby - посилати делегатів для чинення тиску на членів парламенту - депутатів їх округу;

Buck-passer - людина, яка любить перекладати відповідальність на інших.

Підсумовуючи слід ще раз підкреслити, що основними умовами досягнення адекватності при перекладі неологізмів англійських текстів є:

1. Знання особливостей взаємодії неологізму з контекстом, а також основних випадків вживання різних структурних і семантичних типів неологізмів.
2. Знання основних способів перекладу неологізмів, а також достатнє знайомство з російською термінологією в певній галузі, що дозволяє знайти еквівалентний український варіант відповідного англійської неологізму.
3. Уміння правильно обрати і використовувати найбільш підходящий спосіб створення нової відповідності для перекладу неологізму, що не має українського еквіваленту або відображає специфічне явище, якого немає в нашій дійсності.

Правильний переклад неологізмів є досить складною проблемою, незважаючи на те, що неологізми мають значно більшу семантичну визначеність і самостійність.

При перекладі неологізмів, в кожному конкретному випадку перекладач обирає відповідний варіант, виходячи з контексту. Обов'язок перекладача - передати не тільки те, що сказано, але і як сказано. Саме цей обов'язок призводить до необхідності аналітичної стадії в перекладацькому процесі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Зражевская Т.А., Беяева Л.М. Трудности перевода с английского языка на русский. - М.: Международные отношения, 1992
2. Голикова Ж.А. Теория перевода. - М: Москва, 2007.
3. Яшина Н.К. Учебное пособие по письменному переводу. - М: Владимир, 2016. -С.43-45.
4. <http://referat.niv.ru/view/referat-russian/143/142411.htm>
5. <http://www.studfiles.ru/preview/3849613/page:2/>
6. <https://stud-baza.ru/neologizmyi-v-angliyskom-yazyike-kurovaya-rabotainostrannyiy-yazyik>
7. <http://www.bestreferat.ru/referat-162669.html>